

YUZ-JAG‘ JARROHLIGI SOHASIDA JAROHATLAR

Alfraganus Universiteti

Tibbiyot fakulteti

Stomatologiya ishi

yo‘nalishi 1-kurs o‘quvchisi

Saidov Quvonchbek

Annotatsiya

Ushbu maqolada yuz-jag‘ jarrohligi sohasida uchraydigan jarohatlar, ularning turlari, klinik belgilari, tashxis qo‘yish usullari va zamonaviy davolash yondashuvlari haqida so‘z yuritiladi. Shuningdek, jarohatlarning anatomik, fiziologik va funksional oqibatlarini, shikastlanishdan keyingi rehabilitatsiya masalalari ham yoritilgan.

Kalit so‘zlar: yuz-jag‘ jarrohligi, jarohat, shikastlanish, rehabilitatsiya, davolash, tibbiyot, yallig‘lanish, infektsiya.

Kirish

Yuz-jag‘ sohasi inson organizmining estetik va funksional jihatdan eng muhim qismlaridan biri hisoblanadi. U nafaqat tashqi ko‘rinish, balki nafas olish, nutq, chaynash va yutish kabi hayotiy jarayonlarda ham bevosita ishtirok etadi. Mazkur sohaga oid jarohatlar ko‘pincha transport hodisalari, ishlab chiqarishdagi baxtsiz holatlar, sport jarohatlari yoki zo‘ravonlik natijasida kelib chiqadi. Yuz-jag‘ jarrohligi sohasidagi shikastlanishlarni to‘g‘ri tashxislash va samarali davolash bemorning hayot sifatini tiklashda muhim ahamiyatga ega.

Asosiy qism

Yuz-jag‘ jarohatlari suyak, yumshoq to‘qima, asab va qon tomir tizimlariga zarar yetkazadi. Ular ko‘pincha ochiq yoki yopiq shaklda kechadi. Ochiq jarohatlar infektsiya tushish xavfi bilan xavflidir, yopiq jarohatlar esa ko‘proq ichki qon quyilishi yoki shish bilan kechadi.

Jagʻ suyaklari singan hollarda ogʻriq, deformatsiya, tishlarning notoʻgʻri joylashuvi va ogʻizni ochishdagi cheklanish kuzatiladi. Yumshoq toʻqimalarning jarohatlarida esa qon ketish, yalligʻlanish, shish va ogʻriq asosiy belgilar hisoblanadi. Shikastlanish darajasiga qarab, bemorga konservativ yoki jarrohlik davolash usullari qoʻllaniladi.

Zamonaviy tibbiyotda yuz-jagʻ jarrohligida titan plastinkalar, mini vintlar, biomateriallar va regenerativ texnologiyalar keng qoʻllanilmoqda. Bu usullar suyak regeneratsiyasini tezlashtiradi, infeksiyon asoratlarni kamaytiradi va bemorning estetik koʻrinishini saqlab qoladi.

Reabilitatsiya va parvarish

Jarohatdan keyingi reabilitatsiya bosqichi bemorning tiklanishida muhim ahamiyatga ega. Bu davrda fizioterapiya, logopedik mashgʻulotlar, psixologik yordam va ozuqa rejimini toʻgʻri tashkil etish zarur. Yuz-jagʻ jarohatlarida toʻgʻri reabilitatsiya nafaqat tashqi koʻrinishni, balki ogʻiz boʻshligʻi funksiyalarini ham tiklashga yordam beradi.

Xulosa

Yuz-jagʻ sohasi jarohatlari tibbiyotda murakkab, ammo dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Ularni erta tashxislash, kompleks davolash va reabilitatsiya choralari bemorning hayot sifatini yaxshilashda muhim rol oʻynaydi. Shuningdek, profilaktik choralar — himoya vositalaridan foydalanish, yoʻl harakati qoidalariga rioya qilish va sogʻlom turmush tarziga amal qilish — jarohatlar sonini kamaytirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Fonseca R. Oral and Maxillofacial Surgery. Elsevier, 2022.
2. Peterson L.J., Indresano A.T. Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery. Mosby, 2021.
3. A.X. Саидов. Stomatologiya asoslari. Toshkent: Fan, 2020.

4. Bagheri S.C. Clinical Review of Oral and Maxillofacial Surgery. Elsevier, 2020.
5. Pogrel M.A. Complications in Oral and Maxillofacial Surgery. Springer, 2019.